

Ростислав Сосна

Народився 1956 р. на Тернопільщині. Закінчив географічний факультет Київського державного університету ім. Т. Шевченка (1979). Доктор географічних наук (2004). Директор Державного науково-виробничого підприємства «Картографія», головний редактор науково-технічного журналу «Вісник геодезії та картографії», президент Української картографічної асоціації, член Президії Вченої ради Українського географічного товариства. Опублікував понад 190 наукових праць (у т. ч. 9 монографій, 1 підручник для вищої школи) з проблем розвитку та становлення національної картографії, історії картографування України.

ПОЛІТИЧНЕ ОБЛИЧЧЯ УКРАЇНИ В ГЕОГРАФІЧНИХ КАРТАХ 1918–1941 рр.

Важливими історико-географічними джерелами для вивчення розвитку територіальної організації держави є картографічні твори. Відображення елементів політичного, політико-адміністративного і адміністративно-територіального поділу території є необхідною складовою змісту абсолютної більшості карт і атласів, адже вибір території картографування найчастіше зумовлений політико-адміністративним чинником. Цінність використання картографічних джерел визначається їхніми основними властивостями як картографічних моделей, а саме: математичний закон побудови, знаковість зображення, генералізованість картографічного зображення, системність відображення дійсності.

Найдокладніше інформація про політико-адміністративний устрій подається на спеціалізованих тематичних картах — політичних, політико-адміністративних, адміністративних, де вона становить основний їхній зміст. Відповідно при створенні таких карт існують підвищені вимоги до актуальності та достовірності даних адміністративно-територіального поділу, а на картах зазначається дата, на яку подано адміністративні межі. Достатньо

великий обсяг інформації про адміністративно-територіальний устрій містять загальногеографічні карти, у тому числі й топографічні. До основних елементів змісту цих карт, поряд з гідрографією, рельєфом, ґрунтово-рослинним покривом, населеними пунктами та шляхами сполучень, відносять також державні кордони й адміністративні межі.

Особливістю картографування адміністративно-територіального устрою є його офіційна складова. Створювані адміністративні карти повинні базуватися насамперед на достовірній інформації, що забезпечується використанням актуальної географічної основи, офіційно наданих відповідними установами та організаціями матеріалів і даних щодо системи адміністративно-територіального устрою. Тому часто адміністративні карти мають статус офіційного видання. Правильність відображення змісту карти визначається як рівнем розвитку цього напрямку картографування і наявністю відповідних нормативно-технічних документів, так і наявністю належного виробничого та кадрового забезпечення для якісного відтворення інформації у картографічному вигляді.

Адміністративні карти, як зазначено вище, укладають на актуальній географічній основі, для чого використовують зазвичай топографічні карти відповідного масштабу останніх років видання. Державний кордон і адміністративні межі часто проходять уздовж берегової лінії озер і водосховищ, річок, залізниць, автомобільних шляхів, польових і лісових доріг, контурів населених пунктів і лісів. Тому докладність і точність відображення на карті загальногеографічних елементів основи сприяє достовірності показу адміністративно-територіального розмежування.

Проте в досліджуваний нами період адміністративні карти створювали за різними підходами. В окремих випадках при укладанні таких карт дійсно використовували картографічну основу топографічних карт (хоча ці роботи не завжди характеризуються достатньо високим фаховим картографічним рівнем). Не можна порівнювати якість адміністративних карт, підготовлених і виданих картографо-геодезичними службами (цивільними чи військовими) або спеціалізованими картографічними підприємствами та видавництвами (у тому числі й приватними) з рівнем карт, що підготовлені не фаховими установами та організаціями. Серед останніх карт можна виділити окремі видання,

у створенні яких брали участь досвідчені та кваліфіковані картографи, завдяки чому їхня якість мала високий рівень. Багато адміністративних карт у першій третині ХХ ст. були укладені органами статистики та земельного відомства, що не мали достатнього досвіду та відповідної кваліфікації для виконання картографічних робіт.

Упродовж 1918–1920 років спеціальних політико-адміністративних і адміністративних карт території України з огляду на історичні обставини не було видано. Головна геодезична управа, створена 10 березня 1918 р. при Військовому міністерстві як загальнодержавна інституція (державна картографо-геодезична служба), за короткий період своєї діяльності встигла лише перевидати у 1918 р. кілька карт Військово-топографічного відділу Російського Генерального штабу. На виданих таким чином «Спеціальній карті України» масштабу 1:420 000 і «Шляховій карті України та суміжних держав» масштабу 1:1 050 000 змінено тільки назви карт та вихідні дані.

Поодинокі тогочасні видання тематичних карт інформації про адміністративно-територіальний устрій території, як правило, не містили. Характерним прикладом є видана у лютому 1918 р. у Києві навчальна карта «Шкільна мапа України» масштабу 1:1 680 000 за загальною науковою редакцією П.Тутковського. Виходячи з політичної невизначеності, державні кордони на карті відсутні, замість них відображено українську етнографічну межу.

6 березня 1918 р. в Українській Народній Республіці ухвалено «Закон про поділ України на землі», що передбачав введення нового адміністративного устрою шляхом ліквідації попереднього губерньсько-повітового поділу й впровадження поділу на 32 землі. Раді Народних Міністрів доручалося цим законом провести розмежування нових адміністративних одиниць. Проте 29 квітня 1918 р. влада в Україні перейшла до гетьмана П. Скоропадського і всі закони, ухвалені Українською Центральною Радою, було скасовано. В Українській державі повернули старий адміністративно-територіальний устрій. До існуючих губерній додали Холмську та Поліську, а також Таврійський округ.

Дані адміністративно-територіальні устрої України у зв'язку зі швидкими змінами картографічного відображення не одержали. Окремі видані карти цього періоду фіксували старий

адміністративно-територіальний поділ. Заслужує на увагу докладна великомасштабна карта Київського повіту з межами волостей масштабу 1:126 000 (3 версти в 1 дюймі), виданої Київським губернським статистичним бюро у 1919 р. Цим же бюро 1919 р. створені бланкові варіанти окремих повітів Київської губернії у масштабі 1:420 000 (Київський, Радомишльський, Чорнобильський).

Основна частина українських земель від початку 20-х років ХХ ст. входила до складу Української СРР, в якій раніше існуюча система адміністративно-територіального устрою докорінно змінюється. Перші роки радянської влади характеризуються складними процесами докорінної зміни соціально-економічної інфраструктури суспільства в умовах економічних негараздів і складної внутрішньої військово-політичної ситуації. Це не могло не відобразитися у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності. До того ж на території України, що раніше входила до складу Російської імперії, не було спеціалізованих картографічних підприємств, які б готували до видання та тиражували карти й атласи.

Організаційно картографування радянської України визначалось передусім розвитком картографічних і топографо-геодезичних робіт в СРСР. 15 березня 1919 р. у Москві було створено Вище геодезичне управління (ВГУ) при науково-технічному відділі Вищої Ради Народного Господарства для топографічного вивчення території РРФСР з метою розвитку продуктивних сил країни. ВГУ, як загальнодержавний орган, мало об'єднати та методично організувати топографо-геодезичну і картографічну діяльність усіх відомств, забезпечивши державу необхідними матеріалами. Створенням топографічних карт займалось також Військово-топографічне управління.

На початку 1924 р. для топографо-геодезичного забезпечення Південного економічного району СРСР (Україна, Крим, Молдавія) у Харкові створюється Українське геодезичне управління (УГУ) як республіканський територіальний підрозділ Вищого геодезичного управління. Основним завданням УГУ було забезпечення топографо-геодезичними та картографічними матеріалами Донбасу і Придніпров'я — як основної вугільно-металургійної бази країни, а також всебічне забезпечення потреб суспільства у картографічній інформації.

Численні реорганізації державної картографічної служби СРСР у 1920–1930 рр. не сприяли розвитку картографування в Україні та діяльності УГУ. На початку 1930 р. УГУ було реорганізовано в Український геодезичний трест, до складу якого входила і картографічна фабрика (створена в 1931 р. у Харкові, а наприкінці 1933 р. передана до Всесоюзного картографічного тресту). Діяльність картографо-геодезичної служби у «трестовський» період (1930–1935) була спрямована на обслуговування земельного, геологічного та інших відомств і не відповідала потребам державного картографування.

15 червня 1935 р. у складі Народного Комісаріату Внутрішніх Справ СРСР утворено Головне управління державної зйомки та картографії (ГУДЗК НКВС), що відповідало за картографування всієї території держави. Утворення ГУДЗК загалом сприяло розвитку топографо-геодезичної та картографічної сфери діяльності й дало змогу упорядкувати в державі проведення робіт з топографічного картографування. Основними завданнями державної картографо-геодезичної служби стають проведення державних топографічних знімачь, укладання та видання топографічних карт. Повну організаційну самостійність картографо-геодезична галузь отримала 14 вересня 1938 р., коли постановою Раднаркому СРСР було утворено Головне управління геодезії та картографії (ГУГК) при Раді Народних Комісарів СРСР. Одними з основних завдань ГУГК стають створення державної топографічної карти СРСР і забезпечення потреб народного господарства, науки, культури, освіти сучасними картами і атласами, у тому числі й політико-адміністративними і адміністративними.

Характеризуючи в загальних рисах організаційне забезпечення проведення картографування території України в міжвоєнний період, слід також зазначити, що центром розвитку картографічної науки в Україні стає Український науково-дослідний інститут географії і картографії, заснований 1 жовтня 1927 р. у Харкові. Під керівництвом академіка С.Л. Рудницького інститут здійснив прикладні картографічні розробки, видав низку картографічних творів, у тому числі й політико-адміністративні карти.

До початку 30-х років ХХ ст. численні політико-адміністративні й адміністративні карти в Україні випускали здебільшого місцеві організації (часто на низькому картографічному та

поліграфічному рівні) й меншою мірою — картовидавничі підрозділи картографо-геодезичної служби. Цей період характеризується також випуском великої кількості бланкових варіантів карт адміністративно-територіального устрою.

Політико-адміністративні й адміністративні карти території радянської України 1921–1922 років відображали той адміністративний устрій, що залишився від Російської імперії — губернії, повіти та волості. Створені сільські ради як місцеві органи радянської влади і управління відображення на картах ще не знайшли.

Автором перших політико-адміністративних карт України був С.Я. Хургін, який готував їх для різних відомств у Харкові (Центральне статистичне управління України, Народний комісаріат внутрішніх справ, Народний комісаріат освіти) у масштабах від 1:840 000 до 1:2 520 000. Серед них відзначимо багатоколірні «УССР. Схематическая административная карта Украины» масштабу 1:840 000 (адміністративно-територіальний устрій на 15 листопада 1921 р.), «Адміністраційну мапу Української Соц. Рад. Республіки» масштабу 1:1 680 000 (1922), а також «Шкільну мапу Української Соціалістичної Радянської Республіки» масштабу 1:1 050 000 (1922). На картах були відображені межі губерній і повітів. «Адміністраційна мапа...», що створена на доброму картографічному рівні, доповнена таблицею, що містить інформацію про площу і населення губерній, кількість повітів і волостей в губерніях.

Карти губерній з відображенням меж повітів, а іноді й волостей видавали переважно у масштабах 1:420 000 і 1:840 000 на основі відповідно десятиверстових і двадцятиверстових російських топографічних карт губернських статистичних бюро. Залежно від кваліфікації укладачів і рівня поліграфічного відтворення опубліковані карти відчутно різняться між собою. Інформаційною є «Карта Екатеринославской губернии на 1 января 1922 г.» масштабу 1:420 000, що відображає межі губернії, повітів і волостей. Карта доповнена таблицею з переліком волостей за повітами із зазначенням площі та кількості населення в них. Межі волостей показані на «Карте Кременчугской губернии» (1921) масштабу 1:420 000 і на «Карте Одесской губернии» (1921) масштабу 1:840 000.

Прикладом неякісно укладених карт місцевими відомчими організаціями може слугувати «Карта Одесской губернии ...»,

що була видана Одеським губернським статистичним бюро в 1920 р. на 16 аркушах у масштабі 1:126 000. Адміністративні межі на цій карті укладено дуже узагальнено, гірше ніж на вищезазначеній «Карте Одесской губернии» (1921) масштабу 1:840 000, виданій також Одеським губернським статистичним бюро.

Видання окремо адміністративних карт повітів було досить рідкісним явищем. Як правило, це були карти з певним тематичним навантаженням, які містили інформацію про адміністративно-територіальний устрій. Відзначимо тут серію карт повітів Волинської губернії масштабу 1:420 000, видану статистико-економічним відділом Волині у 1921 р. (Житомирський, Ізяславський, Коростенський, Новгород-Волинський, Овручський, Полонський та Старокостянтинівський повіти). Якісним картографічним джерелом є серія великомасштабних рукописних економічних карт окремих повітів Київської губернії з межами волостей, на яких показано повітові земельні відділи, комуни, колгоспи, агрономічні пункти, прокатні пункти, племенні розсадники, насінневі господарства, цукроварні, лісництва тощо (Білоцерківський, Радомишльський, Сквирський, Уманський та Чорнобильський повіти). Створення карт повітів (а в подальшому і районів) масового поширення не одержало.

12 квітня 1923 р. II сесія ВУЦВК затверджує новий адміністративно-територіальний поділ Української РСР — губернія—округа—район—сільрада, ліквідувавши повіти та волості. Замість 102 повітів було утворено 53 округи, а замість 1989 волостей — 706 районів. Кількість сільських рад зменшено до 9037 [1, С. 42].

Першу політико-адміністративну карту України з новим поділом видає у харківському видавництві «Пролетарій» Картографічна частина Народного комісаріату внутрішніх справ — «УССР. Административная карта Украины» масштабу 1:1 050 000, на якій відображені межі губерній, округ і районів та їхні центри. На карті крім адміністративно-територіального устрою докладно показано інфраструктуру транспорту (типи залізниць і залізничних станцій, шосейні та ґрунтові шляхи) та промисловості (рудники, заводи, фабрики), що дає підстави класифікувати її як адміністративно-економічну карту. Цей тип адміністративних карт був досить поширеним в СРСР у 1920–1930-ті роки. Згодом Народний комісаріат вну-

трішніх справ видає політико-адміністративну карту України масштабу 1:1 500 000 без економічної інформації, яку уклав І. Мальований.

Новий адміністративно-територіальний устрій України відображають також адміністративні карти губерній. Катеринославське губернське статистичне бюро у 1923 р. видає на двох аркушах «Карту Екатеринославской губернии в границах 1923 г.» масштабу 1:420 000. Крім передачі традиційного змісту (межі губерній, округ і районів та їх центри) на карті окремо виділені колишні волосні села. Карта наочно відображає зміну мереж губерній: до складу Катеринославської губернії ввійшла територія Запорізької губернії, ліквідовані Кременчуцька та Миколаївська губернії.

Серед адміністративних карт губерній цього періоду зустрічаються видання, на яких спеціальним умовним позначенням виділені межі колишніх адміністративно-територіальних одиниць. У цьому відношенні цікавою є «Карта Киевской губернии» (1923) масштабу 1:840 000, що відображає адміністративно-територіальний устрій губернії одночасно 1922 і 1923 років. На карті показано центри округ і районів 1923 р., межі губернії, округ і районів 1923 р., центри повітів і волостей 1922 р., межі губернії, повітів і волостей 1922 р. Таким чином карта демонструє зміни в Київській губернії у розмежуванні адміністративно-територіальних одиниць другого та третього рівнів за поділом від 12 квітня 1923 р.

На низькому картографічному рівні створена «Схематическая карта населенных мест Черниговщины» масштабу 1:420 000, на якій показані межі округ та районів. Із населених пунктів підписані лише центри округ і районів, центри сільрад виділені заливкою пунсона, а решта пунсонів сіл лише пронумеровані.

Адміністративних карт округ упродовж 1923–1924 років у зв'язку з часовою обмеженістю було видано обмаль. Можна лише згадати «Карту Черниговского округа» (1924) масштабу 1:252 000.

19 лютого 1925 р. рішенням сесії ВУЦВК ліквідовано губернії та прийнято територіальний поділ з трьохступневою системою врядування (округ–район–сільрада). Адміністративно-територіальні межі на 1 жовтня 1925 р. подає «Адміністраційна карта Української Соціалістичної Радянської республіки» (1925) масштабу 1:1 250 000, укладена картографічною части-

ною Народного комісаріату внутрішніх справ УРСР на основі постанов законодавчих органів і за матеріалами Центральної адміністративно-територіальної комісії. Це перша публікація політико-адміністративної карти України зі статусом «Видання офіційне». Особливістю карти є відображення на ній спеціальним умовним позначенням територій (9 випадків), приєднаних до Української СРР за постановою ЦВК СРСР від 16 жовтня 1925 р. від Білоруської СРР та Російської Федерації і які ще не були розподілені між адміністративними одиницями. Так, від БСРР до УСРР була передана невелика територія до складу Коростенської округи на межі Словечненського і Овруцького районів, яка пізніше увійшла до складу Словечненського району. Інші території відійшли до УСРР від Російської Федерації: на межі Конотопської та Глухівської округ (пізніше територія увійшла до Семенівського району Глухівської округи); дві території у Глухівській окрузі (розподілені між Хильчичським і Середньобуданським та Середньобуданським і Есманьським районами); велика територія Путивельського району (увійшла до складу Грузького і Буриньського районів Конотопської округи та Білопільського району Сумської округи, утворено Путивельський район Глухівської округи); у Сумській окрузі (розподілена між Сумським і Краснопільським районами); дві території у Харківській окрузі (одна розподілена між Великописарівським і Сіннянським районами, інша увійшла до Вовчанського району); на межі Куп'янської та Старобільської округ (утворено Троїцький район у складі Куп'янської округи). За тією ж постановою ЦВК СРСР від 16 жовтня 1925 р. від УСРР відійшли Шахтинський і частина Таганрозького повітів.

Політико-адміністративні й адміністративні карти є важливими джерелами не тільки для дослідження змін адміністративно-територіального устрою, але й цінним матеріалом для вивчення розвитку назв географічних об'єктів, насамперед назв населених пунктів. У цьому відношенні виділимо «Мапу Української Соціалістичної Радянської Республіки» масштабу 1:1 250 000, укладену за офіційними даними Л. Кльованим, географічну номенклатуру якої редагував неодмінний секретар Української Академії Наук академік А.Ю. Кримський. Карта, очевидно, підготовлена на основі вищезазначеної «Адміністраційної карти...» (1925), оскільки відображає території, передані до складу УСРР, і які ще не були включені до складу адміністративно-

територіальних одиниць. Як відомо, у середині 1920-х рр. в офіційні документи та відповідно в картографічні твори було повернуто традиційно вживані форми назв населених пунктів [2]. На обох політико-адміністративних картах вживаються такі назви поселень як Вовча (пізніше змінена на Вовчанськ), Гумань (Умань), Куп'янка (Куп'янськ), Лубні (Лубни), Прилука (Прилуки), Ромен (Ромни), Яреміївка (Вереміївна) тощо. На «Малі УСРР» А.Ю. Кримський порівняно з попереднім виданням вніс корективи до назв окремих поселень — Артёмівськ (було Артемівськ), Маріюпіль (Маріупіль), Перекіп (Перекоп), Сталін (Сталин) тощо.

Перехід з 1925 р. на триступеневу систему адміністративно-територіального управління характеризується випуском численних і різних за змістом та навантаженням адміністративних карт округ. Географія випуску адміністративних карт порівняно з попередніми роками значно розширюється. Низький картографічний та поліграфічний рівень окремих карт пояснюється відсутністю на периферії фахівців-картографів належної кваліфікації, якісної актуальної топографічної основи та відповідної поліграфічної бази. У створенні адміністративних карт беруть участь передусім округові виконавчі комітети, статистичні бюро, земельні управління. З кінця 1920-х років до створення адміністративних карт все частіше залучаються спеціалізовані картографічні підприємства, що сприяло підвищенню їхньої якості завдяки використанню актуальної та докладної географічної основи, яка базувалася на матеріалах топографічних знімків. Адміністративні карти округ укладені переважно у верстових масштабах (найчастіше 1:126 000, 1:210 000, 1:252 000, 1:420 000) та іноді в метричних масштабах (1:100 000 та ін.). Більшість карт видано українською мовою.

За основним тематичним змістом можна виділити адміністративні карти округ, на яких відображено тільки районний поділ, і карти округ, на яких показано також межі сільрад. До першого типу карт відносяться адміністративні карти Артемівської (масштаб 1:126 000, 1928 р.), Дніпропетровської (масштаб 1:126 000, 1927 р.), Запорізької (масштаб 1:300 000, 1928 р.), Катеринославської (масштаб 1:126 000, 1926 р.), Коростенської (масштаб 1:126 000, 1927 р.), Сталінської (масштаб 1:150 000, 1929 р.), Уманської (масштаб 1:126 000, 1925 р.) та інших округ. Серед них оригінальною є «Адміністративна карта Сталінської

округи» (1929), яка укладена за великомасштабними топографічними матеріалами картографічним відділом Українського геодезичного управління. Особливістю карти є показ національного складу населення способом підкреслення назв населених пунктів (місць оселення). Таким чином виділено поселення з переважаючою більшістю однієї національності (українська, російська, німецька, грецька більшості), а у випадку поселень, де немає національностей з переважаючою більшістю, показано значніші (українці та росіяни, українці та німці). Докладну топографічну основу має «Адміністративна мапа Київської округи» масштабу 1:210 000 (1925).

Інформативнішими є адміністративні карти округ, на яких поряд з межами районів відображено межі сілрад: «Адміністративна карта Вінницької округи на Поділлі» (масштаб 1:210 000, 1926 р.), «Мапа Криворізької округи» (масштаб 1:100 000, 1927 р., 5 арк.), «Мапа Лубенської округи» (масштаб 1:126 000, 1927 р., 4 арк.), «Схематична мапа Луганської округи» (масштаб 1:100 000, 1930 р., 4 арк.), «Схематична мапа Ніжинської округи» (масштаб 1:252 000, 192... р.), «Мапа Одеської округи» (масштаб 1:210 000, 1930 р.), «Мапа Первомайської округи» (масштаб 1:126 000, 1928 р., 4 арк.), «Адміністративно-територіальна мапа Полтавської округи» (масштаб 1:126 000, 1926 р., 6 арк.), «Адміністративна карта Роменської округи» (масштаб 1:175 000, 1926 р., 2 арк.), «Карта Чернігівського округу» (масштаб 1:252 000, 1924 р.) та ін. За змістом, докладністю відображення географічної ситуації, тематичним навантаженням, художнім оформленням карти неоднорідні. Докладну забудову населених пунктів і соціальну інфраструктуру відображають карти Полтавської та Лубенської округ (поштово-телеграфні та поштові установи, ветеринарні лікарні, амбулаторії та пункти, агропункти, агробази, трудові школи, лікарні, амбулаторії, самостійні аптеки, лабораторії, дитячі консультації тощо). Обидві карти у вищуканому дизайні підготував художник-графік І.Д. Бутник (1881–1927). За єдиними підходами та в однаковому стилі створені карти Чернігівської та Ніженської округ. На картах Вінницької, Луганської, Одеської округ поряд з адміністративно-територіальними межами показані й межі землекористувань. Карта Первомайської округи містить значний обсяг географічної та соціально-економічної інформації — численні заклади та установи, промислові підпри-

ємства, родовища корисних копалин, ареал магнітної аномалії, державні та селянські ліси тощо.

Короткий період (кінець 1930 р. — початок 1932 р.) існування в Україні територіального поділу за двохступневою системою урядування (район—сільрада (міська, селищна) був картографічно інтерпретований лише на кількох політико-адміністративних картах Української РСР масштабів 1:1 400 000 і 1:1 500 000, включаючи бланкові видання.

Упровадження в 1932 р. обласного територіального поділу у часі співпало з поступовою монополізацією в СРСР створення адміністративних карт спеціалізованими картографічними підрозділами державної картографо-геодезичної служби. 1931 р. у Харкові було створено картографічну фабрику, у тематиці картоукладацьких робіт якої провідне місце займають адміністративні карти. У другій половині 1930-х років завершується опрацювання єдиних підходів державної картографо-геодезичної служби до відображення адміністративно-територіального устрою на політико-адміністративних і адміністративних картах та налагоджується системний випуск останніх картографічними підрозділами ГУГК.

Перші політико-адміністративні карти Української СРР з територіальним поділом за обласною системою врядування видає у Харкові Центральна адміністративно-територіальна комісія при Президії ВУЦВКУ (перше видання у масштабі 1:2 200 000, наступні — у масштабі 1:2 000 000), картоукладацькі роботи здійснює картографічна фабрика «Держкартографія» (пізніші назви — «Укрдержкартографія», Українська картографічна фабрика, 11-та Картфабрика ГУДЗК НКВС СРСР, 4-та Картфабрика ГУГК при РНК СРСР). Карти вперше одержують статус офіційного видання. У зв'язку з численними змінами адміністративно-територіального устрою (утворення нових областей, укрупнення районів, утворення нових міст з безпосереднім підпорядкуванням обласним органам, зміни категорій населених пунктів тощо) упродовж 1932–1934 років виходить шість видань «Адміністративної карти Української Соціалістичної Радянської Республіки». За ними можна не тільки прослідкувати тогочасні зміни територіального поділу, але й відстежити тенденції у перейменуваннях назв населених пунктів.

Часті зміни систем адміністративно-територіального устрою призводили до того, що на окремих політико-адміністративних

картах європейської частини СРСР, які готувалися до видання спеціалізованими державними картографічними підприємствами, цей поділ на території України не відображався.

З введенням системи обласного поділу адміністративні карти областей у 1932-1937 роках видають як відомчі обласні організації, так і фахові картографічні підприємства. Проте серед першого типу видань стає дедалі більше карт, які готують до видання на картографічному виробництві. Однією з перших була видана Організаційним комітетом Київської області «УСРР. Адміністративна карта Київської області» масштабу 1:1 400 000, що відображає адміністративні межі станом на 9 лютого 1932 р. На чотирьох аркушах було видано «Адміністративну карту Одеської області» (1937) масштабу 1:250 000 Одеською обласною плановою комісією, яку уклала Харківська державна картфабрика. На карті подано докладну топографічну основу, підкреслено назви центрів сільських рад, виділено спеціалізацію радгоспів. Серед адміністративних карт, підготовлених на картографічній фабриці, переважають видання з адміністративно-економічним змістом із відображенням найголовніших галузей промисловості та сільсько-го господарства. Наочним прикладом тут може служити «Карта Харківської області» (1934) масштабу 1:400 000. На докладній топографічній основі (використано планшети великомасштабних топознімань та землевпорядкувальні матеріали) показані заводи та фабрики (машинобудування та металовиробів, будівельних матеріалів, текстильні, цукрові, харчові, спирто-горілчані); кар'єри (глина, крейда, граніт, кам'яне вугілля, фосфорит, пісок); радгоспи (зернові, бурякові, технічних культур, тваринницькі, садово-городні); МТС (зернові, овочево-картопляні, бурякові).

Випуск Харківською картографічною фабрикою у 1938–1939 роках серії із 16 адміністративних карт (Вінницька, Ворошиловградська, Дніпропетровська, Житомирська, Кам'янець-Подільська, Київська, Кіровоградська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сталінська, Сумська, Харківська, Чернігівська області та Молдавська АРСР) свідчить про завершення опрацювання єдиного типу адміністративної карти в ГУГК СРСР. Обласні карти видавались у масштабах 1:350 000, 1:400 000 і 1:500 000 з показом районних меж. Територія районів на картах пофарбована різними кольоровими фонами. Районні межі подано лише на основній території. Населені пункти відображені за адміністративним значенням (столиця УРСР, центри областей

та автономної республіки, міська рада, підпорядкована області, центри районів, центри сільрад, іноді ще міськради та ради селищ міського типу) і за кількістю населення (понад 500 000 жителів, 100 000 — 500 000, 50 000 — 100 000, 20 000 — 50 000, 10 000 — 20 000, 2000 — 10 000, 500 — 2000, до 500. Окремими умовними позначеннями виділені радгоспи та машинно-тракторні станції. На «Адміністративній карті Молдавської РСР» (1939) масштабу 1:300 000 показано також межі сільських рад.

Упродовж 1940–1941 років цією ж фабрикою видається друга серія адміністративних карт областей у масштабах 1:400 000 і 1:500 000 (всього видано 11 карт — Вінницької, Волинської, Дрогобицької, Житомирської, Кам'янець-Подільської, Київської, Львівської, Миколаївської, Полтавської, Станіславської та Тернопільської областей). У рамках цієї серії було видано п'ять адміністративних карт новоутворених областей на західноукраїнських землях, що ввійшли до складу УРСР у вересні 1939 р. Випуском цих карт продовжується пошук відображення елементів змісту адміністративної карти: удосконалюють умовні позначення, уніфікують шрифти назв населених пунктів, упорядковують використання проекцій, на суміжній території показують районні межі, вздовж районних меж наносять кольоровий кант тощо. Карти доповнюються таблицею «Список адміністративних районів області» та інформацією про дату, на яку відображені адміністративні межі; дату утворення області; площу; відстань залізницею від центру області до Москви і Києва.

Західноукраїнські землі в міжвоєнний період входили до складу Польщі, Румунії та Чехо-Словаччини і, відповідно, питаннями їхнього картографічного забезпечення займалися картографо-геодезичні служби та картографічні видавництва цих держав. Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель відображено на численних політико-адміністративних картах Польщі та адміністративних картах окремих воєводств, які регулярно видавало у Львові видавництво «Książnica-Atlas».

1. Адміністративно-територіальний устрій України: історія та сучасність / За заг. ред. В.Г. Яцуби. — К., 2002. — 270 с.

2. Лоза Ю.І. Україна. Оглядова мапа. Мірило 1:1 000 000. Пояснювальний текст. — К.: Мапа ЛТД, 1994; 1998. — 48 с.

3. Сосса Р.І. Політико-адміністративні й адміністративні карти України (1918–2008 рр.): Бібліографічний покажчик. — К.: Інститут історії України НАН України, 2009. — 106 с.

ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ ТА МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ З ДЕРЖА

РАЇНИ З ДЕРЖАВАМИ ЄВРОПИ

Масштаб 1:23 000 000

ДИПЛОМАТИЧНІ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ ТА МІЖНАРОДН

ДИПЛОМАТИЧНІ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ ТА ПРЕДСТАВНИ

КРАЇНИ, З ЯКИМИ ВСТАНОВЛЕНО ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ

25.05.92
26.05.99
15.11.01

ЗАКОРДОННІ ПРЕДСТАВНИЦТВА УКРАЇНИ

- Посольства
- Генеральні консульства
- Почесні консульства
- Консульства
- Торговельно-економічні місії
- Постійні представництва і місії при Європейському Союзі
- Раді Європи
- ООН
- відділення ООН та інших міжнародних організацій в Женеві
- ЮНЕСКО
- міжнародних організацій у Відні
- координаційних інститутах ООН
- НАТО
- Посли за сумісництвом
- Торговельно-економічні місії за сумісництвом

Примітка. Підписом відповідного кольору позначено країни, які мають закордонне представництво України

- ◇ ДИПЛОМАТИЧНІ ПРЕДСТАВНИЦТВА
ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ
(станом на 2 квітня 2009 р.)
- ◆ Надзвичайний і Повноважений Посол
- ◆ Надзвичайний і Повноважений Посол
(за сумісництвом)
- ▼ Тимчасовий повірений у справах

ШТАБ-КВАРТИРИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЇХНІХ ОРГАНІВ, ЧЛЕНОМ ЯКИХ Є УКРАЇНА (станом на вересень 2009 р.)

- Організація Об'єднаних Націй (ООН), Нью-Йорк
- 1 Всесвітня продовольча програма, Рим
- 2 Глобальний екологічний фонд (ГЕФ), Вашингтон
- 3 Дітський фонд ООН (ЮНІСЕФ), Нью-Йорк
- 4 Комісія ООН з питань розроблення, Нью-Йорк
- 5 Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), Відень
- 6 Комітет з питань використання космічного простору в мирних цілях (КВКП), Відень
- 7 Комітет з питань інформації, Нью-Йорк
- 8 Конференція ООН з питань торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Женева
- 9 Конференція з розроблення, Женева
- 10 Об'єднана програма ООН з питань ВІЛ/СНД, Женева
- 11 Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП), Найроби
- 12 Програма ООН з населених пунктів-Хабітат, Найроби
- 13 Програма розвитку ООН (ПРООН), Нью-Йорк
- 14 Рада ООН з прав людини, Женева
- 15 Управління Верховного комісара ООН з прав людини, Женева
- 16 Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, Женева
- 17 Фонд ООН у галузі народонаселення (ЮНІФПА), Нью-Йорк

Економічна і Соціальна Рада ООН (ЕКОСОР), Нью-Йорк

- Функціональні комісії ЕКОСОР:
- 1 Комісія із запобігання злочинності та кримінального правосуддя, Відень
- 2 Комісія з наркотичних засобів, Відень
- 3 Комісія з народонаселення та розвитку, Нью-Йорк
- 4 Комісія з питань науки і техніки в цілях розвитку, Нью-Йорк
- 5 Комісія соціального розвитку, Відень
- 6 Комісія сталого розвитку, Нью-Йорк
- 7 Комісія зі становища жінок, Нью-Йорк
- 8 Статистична комісія, Нью-Йорк
- 9 Форум ООН з лісів, Нью-Йорк
- 10 Група експертів ООН з географічних назв, Нью-Йорк
- 11 Європейська економічна комісія (БЕК), Женева

- ✕ Міжнародний суд ООН, Гаага
- Спеціалізовані установи ООН та інші автономні міжурядові організації системи ООН
- 1 Багатостороннє агентство з питань гарантій інвестицій (БАГІ), Вашингтон
- 2 Всесвітній поштовий союз (ВПС), Берн
- 3 Всесвітня метеорологічна організація (ВМО), Женева
- 4 Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОИС), Женева
- 5 Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), Женева
- 6 Всесвітня туристична організація (ВТО), Мадрид
- 7 Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Вашингтон
- 8 Міжнародні морська організація (ІМО), Лондон
- 9 Міжнародна організація праці (МОП), Женева
- 10 Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО), Монреаль
- 11 Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Вашингтон
- 12 Міжнародне агентство з питань атомної енергії (МАГАТЕ), Відень
- 13 Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Вашингтон
- 14 Міжнародний валютний фонд (МВФ), Вашингтон
- 15 Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ), Женева
- 16 Міжнародний центр з врегулювання інвестиційних спорів, Вашингтон
- 17 ООН з питань науки, освіти культури (ЮНЕСКО), Париж
- 18 ООН з питань промислового розвитку (ЮНДО), Відень
- 19 Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО), Рим
- Міжнародні організації, що не входять до ООН
- 1 Європейська домовленість, Відень
- 2 Всесвітня митна організація (ВМО) (до 1990 р. – Рада митного співробітництва), Брюссель
- 3 Всесвітня організація здоров'я тварин, Париж
- 4 Газова конференція з міжнародного приватного права, Гаага
- 5 Європейська конференція цивільної авіації (ЕКЦА), Нью-Орлеан (Франція)
- 6 Європейська організація супутникового зв'язку (ЄВТЕЛСАТ), Париж
- 7 Європейська і Середземноморська організація захисту рослин (ЄОЗР), Париж
- 8 Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Лондон
- 9 Комісія по збереженню морських живих ресурсів Антарктики (ККАМЛР), Тобарті (Австралія, о. Тасманія)
- 10 Консультативна комісія з відкритого неба, Відень

- 11 Міжнародна асоціація за контролю за якістю наслідів, Бассерсдорф (Швейцарія)
 - 12 Міжнародна гідрографічна організація (МГО), Монте-Карло
 - 13 Міжнародна електротехнічна комісія (МЕК), Женева
 - 14 Міжнародне епізоотичне бюро (МЕБ), Париж
 - 15 Міжнародна європейська інноваційна науково-технічна програма "EUREKA", Брюссель
 - 16 Міжнародна організація з міграції (МОМ), Женева
 - 17 Міжнародна організація з питань харчу (МОЦ), Лондон
 - 18 Міжнародна організація космічного зв'язку "Інтерспутник", Москва
 - 19 Міжнародна організація кримінальної поліції (ІНТЕРПОЛ), Ліон
 - 20 Міжнародна організація мобільного супутникового зв'язку (МОМСЗ), Лондон
 - 21 Міжнародна організація з питань стандартизації (ІСО), Женева
 - 22 Міжнародна рада по зерну (МРЗ), Лондон
 - 23 Міжнародна федерація товариств Чорного Хреста і Чорного Пам'яси, Женева
 - 24 Міжнародна організація виноградарства та виноробства (МОВВ), Париж
 - 25 Міжнародне бюро виставок (МІВВ), Париж
 - 26 Міжнародний союз з питань охорони нових сортів рослин (УПОВ), Женева
 - 27 Міжнародний транспортний форум (МТФ), Париж
 - 28 Міжнародний центр наукової та технічної інформації (МІНТІ), Москва
 - 29 Міністерська конференція по захисту лісів Європи (МЄЗЛ), Осло
 - 30 Об'єднаний інститут ядерних досліджень (ОІЯД), Дубна (Росія)
 - 31 Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ, Київ
 - 32 Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЕ), Відень
 - 33 Організація з рибальства в північно-західній частині Атлантичного океану (НАФО), Дартмут (Канада)
 - 34 Організація по забороні хімічної зброї (ОЗХЗ), Гага
 - 35 Організація співдружності залізниць (ОСЗ), Варшава
 - 36 Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), Стамбул
 - 37 Постійна Палата Трибунального Суду, Гага
 - 38 Рада Європи, Страсбург
 - Генеральний Секретаріат
 - Європейський Суд з прав людини
 - Комітет Міністрів
 - Конгрес місцевих та регіональних органів Європи
 - Парламентська Асамблея (ПАРС)
 - 39 Садова організація торгівлі (СОТ), Женева
 - 40 Секретаріат договору про Антарктику, Буенос-Айрес
 - 41 Український науково-технологічний центр, Київ
 - 42 Центральноевропейська ініціатива (ЦЕІ), Трієст
 - 43 Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР), Стамбул
- Міжнародні органи, де Україна бере участь як сторона відповідних міжнародних конвенцій та угод
- 1 Виконавчий орган Конвенції про трансграничне забруднення атмосферного повітря на великі відстані, Женева
 - 2 Дунайська комісія (ДК), Будапешт
 - 3 Зустріч Сторін Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція), Женева
 - 4 Зустріч Сторін Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в трансграничному контексті (Конвенція Еспо), Женева
 - 5 Комісія по захисту Чорного моря від забруднення Конвенції про захист Чорного моря від забруднення, Стамбул
 - 6 Комітет з прав людини, Женева
 - 7 Комітет з економічних, соціальних та культурних прав, Женева
 - 8 Комітет з ліквідації расової дискримінації, Женева
 - 9 Комітет проти торгів, Женева
 - 10 Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок, Нью-Йорк
 - 11 Комітет з прав дитини, Женева
 - 12 Комітет з прав інвалідів, Женева
 - 13 Консультативна комісія з відкритого неба, Відень
 - 14 Конференція держав-учасниць Конвенції про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та про їх знищення, Женева
 - 15 Конференція Договірних сторін Конвенції про водно-болотні угіддя (Рамсарської конвенції), Женева
 - 16 Конференція Сторін Базельської конвенції по контролю за трансграничним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням, Женева
 - 17 Конференція Сторін Віденської Конвенції про охорону озонного шару, Найробі
 - 18 Конференція Сторін Конвенції ООН про боротьбу з опустелюванням у тих країнах, що потерпають від серйозної посухи та/або опустелювання, особливо в Африці, Бонн
 - 19 Конференція Сторін Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин, Бонн
 - 20 Конференція Сторін Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, Женева
 - 21 Конференція Сторін Конвенції про охорону біологічного різноманіття, Монреаль
 - 22 Конференція Сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, Бонн
 - 23 Конференція Сторін Роттердамської конвенції про процедуру попередньої обґрунтованої згоди відносно окремих небезпечних хімічних речовин та пестицидів у міжнародній торгівлі, Женева, Рим
 - 24 Конференція Сторін Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забруднювачі, Женева
 - 25 Міжнародна комісія з захисту річки Дунай, Відень
 - 26 Міжнародний орган з морського дна, Кінгстон (Ямайка)
 - 27 Міжнародний трибунал з морського права, Гамбург
 - 28 Народа Сторін з розгляду виконання зобов'язань за Конвенцією про безпеку поводження з ядерним паливом та про безпеку поводження з радіоактивними відходами, Відень
 - 29 Народа Сторін з розгляду виконання зобов'язань за Конвенцією про ядерну безпеку, Відень
 - 30 Народа Сторін Монреальського протоколу з речовин, що руйнують озонний шар, Найробі
 - 31 Народа Сторін Угоди про збереження афро-саванських мігруючих водно-болотних птиць, Бонн
 - 32 Народа Сторін Угоди про збереження качанів в Європі, Бонн
 - 33 Народа Сторін Угоди про збереження китоподібних Чорного моря, Середземного моря та прилеглої акваторії Атлантичного океану, Монако
 - 34 Підготувана комісія Організації з договору про всеосяжну заборону ядерних випробувань (ГК ОДВЗЯВ), Відень
 - 35 Постійний комітет Конвенції про збереження дикої фауни і флори та природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції), Страсбург
 - 36 Спеціальна контрольна комісія (СКК), Женева
 - 37 Спільна консультативна група, Відень
 - 38 Спільна комісія з питань використання та інспекції (СКІВ), Женева

- ◆ **Молдова** – Республіка Молдова
вул. Ягольська, 2
- ◆ **Нігерія** – Федеративна Республіка Нігерія
вул. Панфіловська, 36
- ◆ **Нідерланди** – Королівство Нідерланди
Контрактова пл., 7
- ◆ **Німеччина** – Федеративна Республіка Німеччина
вул. Богдана Хмельницького, 25
- ◆ **Норвегія** – Королівство Норвегія
вул. Стрілецька, 15
- ◆ **Пакистан** – Ісламська Республіка Пакистан
пров. Панфіловська, 7
- ◆ **Палестина** – Палестина
вул. Івана Федорова, 12, офіс 9
- ◆ **ПАР** – Південноафриканська Республіка
вул. Велика Васильківська, 9/2
- ◆ **Польща** – Республіка Польща
вул. Ярослав Вал, 12
- ◆ **Португалія** – Португальська Республіка
вул. Івана Федорова, 12, пов. 2
- ◆ **Республіка Корея** – Республіка Корея
вул. Володимирська, 43
- ◆ **Росія** – Російська Федерація
Поліпрофлотський просп., 27
- ◆ **Румунія** – Румунія
вул. Михайла Коцюбинського, 8
- ◆ **Сербія** – Республіка Сербія
вул. Володимирська, 4
- ◆ **Сирія** – Сирійська Арабська Республіка
вул. Білоруська, 5
- ◆ **Словаччина** – Словаччина Республіка
вул. Ярослав Вал, 34
- ◆ **Словенія** – Республіка Словенія
вул. Богдана Хмельницького, 48, пов. 4
- ◆ **США** – Сполучені Штати Америки
вул. Юрія Коцюбинського, 10
- ◆ **Туреччина** – Турецька Республіка
вул. Арсенальна, 18
- ◆ **Туркменістан** – Туркменістан
вул. Пушкінська, 6
- ◆ **Україна** – Українська Республіка
вул. Рейтарська, 33
- ◆ **Узбекистан** – Республіка Узбекистан
вул. Володимирська, 16
- ◆ **Фінляндія** – Фінляндська Республіка
вул. Стрілецька, 14
- ◆ **Франція** – Французька Республіка
вул. Рейтарська, 39
- ◆ **Хорватія** – Республіка Хорватія
вул. Артема, 51/50
- ◆ **Чехія** – Чеська Республіка
вул. Ярослав Вал, 34а
- ◆ **Швейцарія** – Швейцарська Конфедерація
вул. Козятинська, 12
- ◆ **Швеція** – Королівство Швеція
вул. Івана Франка, 34/33
- ◆ **Японія** – Японія
пров. Музейний, 4

◆ КОНСУЛЬСЬКІ ВІДДІЛИ

- ◆ **Велика Британія** – Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії
вул. Глибочицька, 4
- ◆ **Вірменія** – Республіка Вірменія
вул. Артема, 51/50

- ◆ **Естонія** – Естонська Республіка
вул. Рейтарська, 20/24
- ◆ **Монголія** – Монголія
вул. Железова, 8/4, к. 613
- ◆ **Польща** – Республіка Польща
вул. Богдана Хмельницького, 60
- ◆ **Республіка Корея** – Республіка Корея
вул. Пушкінська, 11, офіс 6
- ◆ **Росія** – Російська Федерація
вул. Кутова, 8
- ◆ **Словаччина** – Словаччина Республіка
вул. Чаласова, 4
- ◆ **США** – Сполучені Штати Америки
вул. Глибочицька, 6
- ◆ **Чехія** – Чеська Республіка
вул. Богдана Хмельницького, 58

◆ ПОЧЕСНІ КОНСУЛЬТАТИ

- ◆ **Болівія** – Республіка Болівія
вул. Дмитрівська, 9/11, офіс 2
- ◆ **Бразилія** – Республіка Бразилія
вул. Хорива, 45/24
- ◆ **Гватемала** – Республіка Гватемала
вул. Шота Руставелі, 16, пов. 9
- ◆ **Данія** – Королівство Данія
Поліпрофлотський пр-т., 66
- ◆ **Еквадор** – Республіка Еквадор
вул. Саксаганського, 52а
- ◆ **Екваторіальна Гвінея** – Республіка Екваторіальна Гвінея
Поліпрофлотський пр-т., 90а
- ◆ **Ірландія** – Ірландія
вул. Щорса, 44
- ◆ **Ісландія** – Республіка Ісландія
вул. Якіра, 8
- ◆ **Йорданія** – Йорданське Хашімітське Королівство
вул. Дмитрівська, 48г
- ◆ **Кіпр** – Республіка Кіпр
вул. Дмитрівська, 18/24
- ◆ **Колумбія** – Республіка Колумбія
вул. Хрещатик, 50а
- ◆ **Лексембург** – Велике Герцогство Лексембург
вул. Велика Васильківська, 9/2, офіс 54
- ◆ **Марокко** – Королівство Марокко
вул. Велика Васильківська, 72
- ◆ **Нова Зеландія** – Нова Зеландія
вул. Битовутська, 17/21
- ◆ **Оман** – Султанат Оман
вул. Богдана Хмельницького, 42, офіс 4
- ◆ **Панама** – Республіка Панама
вул. Золотоверхого, 2а
- ◆ **Перу** – Республіка Перу
вул. Набережно-Хрещатницька, 25
- ◆ **Сейшельські Острови** – Республіка Сейшельські Острови
вул. Електриків, 29а
- ◆ **Словенія** – Республіка Словенія
вул. Горького, 17/1
- ◆ **Судан** – Республіка Судан
вул. Велика Житомирська, 30
- ◆ **Таїланд** – Королівство Таїланд
просп. Біжана, 12а
- ◆ **Тунісія** – Туніська Республіка
вул. Непчу-Левандовського, 38а
- ◆ **Україна** – Східна Республіка
Хрещатик, 10
- ◆ **Філіппіни** – Республіка Філіппіни
вул. Мнурна, 19а

- ◆ **ЦАР** – Центральноафриканська Республіка
пров. Мар'яненка, 14/4
- ◆ **Чад** – Республіка Чад
вул. Мельникова, 24, корп. 3
- ◆ **Чилі** – Республіка Чилі
вул. Олігненська, 3

◆ ТОРГОВЕЛЬНІ ПРЕДСТАВНИЦТВА

- ◆ **Росія** – Російська Федерація
вул. Славіка, 24/15
- ◆ **Таджикистан** – Республіка Таджикистан
вул. Стрілецька, 16, офіс 44
- ◆ **Чехія** – Чеська Республіка
вул. Івана Франка, 40, офіс 10

◆ ПРЕДСТАВНИЦТВА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

- 1 Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ
вул. Софіївська, 2а
- 2 Постійне представництво Грузії при Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ
вул. Мельникова, 83д
- 2 Європейський банк Реконструкції та Розвитку (ЄБРР)
вул. Софіївська, 27/23
- 3 Європейська комісія
вул. Крупноуніверситетська, 10
- 4 Корпусу Міру США
вул. Саксаганського, 111а
- 5 Міжнародний банк Реконструкції та Розвитку (Світовий банк)
Дніпровський узвіз, 1
- 6 Міжнародний Валютний Фонд
вул. Астутівська, 24/7, офіс 6,8
- 7 Міжнародний Комітет Червоного Хреста
вул. Богдана Хмельницького, 68, офіс 64
- 8 Міжнародна організація з міграції (МОМ)
вул. Михайлівська, 8
- 9 Міжнародна фінансова корпорація
вул. Славіка, 30, "Годін Лайва", блок 2
- 10 Міжнародний комітет товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця в Україні
вул. Пушкінська, 30
- 11 Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), координатор проектів в Україні
вул. Стрілецька, 16
- 12 Організація об'єднаних націй
Кієвський узвіз, 1
- 13 Офіс зв'язку НАТО
вул. Курськ, 13а
- 14 Рада Європи (офіс Ради Європи)
вул. Богдана Хмельницького, 70а, офіс 3
- 15 Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців
вул. Івана Мазепа, 32а
- 16 Український науково-технологічний центр (УНТЦ)
вул. Металіста, 7а
- 17 Центр інформації та документації НАТО
вул. Мельникова, 36/1
- 18 Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ)
Кієвський узвіз, 1

(станом на 2 квітень 2009 р.)